Eshuis

gemeente harderwijk

ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

Gemeente Harderwijk

29 MEI 2025

Per saldo persoonlijker

Aan de gemeenteraad
van de
gemeente Harderwijk
Postbus 149
3840 AC Harderwijk

Datum
29 mei 2025

Ons kenmerk
ACV2024

Behandeld door
J.H. Hop RA

Geachte leden van de gemeenteraad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2024 van de gemeente Harderwijk aan. Onze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 11 september 2024. Dit verslag gaat in op onze belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2024.

Bij de jaarrekening 2024 van de gemeente Harderwijk zullen wij een controleverklaring met een goedkeurend oordeel betreffende de getrouwheid afgeven.

De jaarrekening 2024 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Harderwijk. Bij deze jaarrekening zullen wij op 29 mei 2025 een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld verstrekken.

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente Harderwijk voor de open en constructieve wijze van samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.

Caroline Louise Willems
2025.05.29 15:48:17 +02'00'

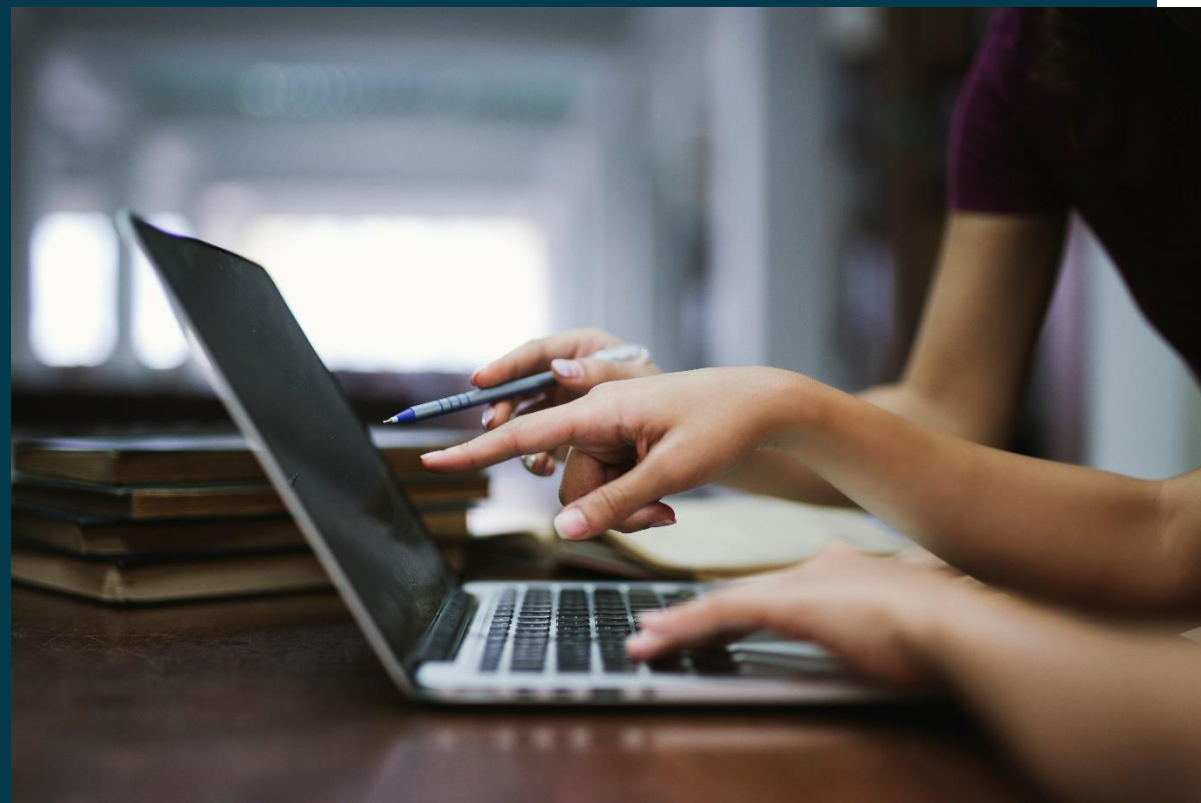
drs. C.L. (Caroline) Willems RA
Partner

Inhoudsopgave

- Bestuurlijke samenvatting controle 2024 4
- Belangrijkste bevindingen uit onze controle 8
- Rechtmatigheidsverantwoording 21
- De financiële positie van uw gemeente 24
  - Financiële positie
  - Resultaatanalyse
- Organisatie 30
  - Administratieve organisatie en interne beheersing
- IT-audit 32
  - Onze kijk op de algemene IT-beheersingsmaatregelen
  - Betrouwbaarheid en continuïteit van IT omgeving
- Overige aangelegenheden 34
- Bijlagen 37
  - Bijlage 1a: Niet-gecorrigeerde controleverschillen
  - Bijlage 1b: Onzekerheden in de controle
  - Bijlage 1c: In de controle opgenomen aanpassingen
  - Bijlage 1d: In de controle opgenomen aanpassingen rechtmatigheidsverantwoording
  - Bijlage 1e: Tekortkomingen in de toelichtingen
  - Bijlage 1f: Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024
  - Bijlage 2: Onafhankelijkheid

Eshuis

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Conclusies jaarrekeningcontrole 2024

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Getrouwheidsoordeel	• Wij geven een goedkeurend oordeel af over de getrouwheid. • De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 2.175.000 respectievelijk € 6.525.000.	Pagina 8
Financiële positie	• De financiële positie ultimo 2024 is iets verbeterd ten opzichte van 2023. Met name het gevolg van het positieve resultaat over 2024 ad. € 23,0 miljoen. • Het weerstandsvermogen bedraagt € 40,2 miljoen. De weerstandscapaciteit is ruim hoger dan de door de gemeente onderkende aanwezige risico's ad € 18,8 miljoen.	Pagina 24
Interne beheersing	• In het najaar 2024 hebben wij onze interimcontrole uitgevoerd. Tijdens deze interimcontrole richten wij ons vooral op de opzet en bestaan van de administratieve organisatie. Onze bevindingen hebben wij in een management letter aan het college gerapporteerd. Onze algemene indruk van de gehele administratieve organisatie en interne beheersing binnen en buiten de gemeente Harderwijk is positief. In onze managementletter benoemen wij de beheersing van het inkoop- en aanbestedingsproces en de digitale factuurverwerking en betalingen als aandachtspunten.	Pagina 30
	• Tijdens de werkzaamheden voor de 2024 jaarrekeningcontrole zijn voor gemeente Harderwijk de algemene IT beheersmaatregelen in opzet en bestaan beoordeeld van de meest kritische applicaties rond het sociaal domein, inkoopfactuurverwerking, belastingen en de financiële administratie, zoals belegd bij GR Meerinzicht. Hiervoor hebben wij diverse General IT Controls rond de relevante informatiesystemen getoetst. Deze beheersing laat een adequaat volwassenheidsniveau zien. Wij hebben u geadviseerd om aandacht te besteden aan de implementatie van NIS2. Als grote centrumgemeente die kan beschikken over de slagkracht van Meerinzicht vinden wij dat dit een onderwerp is waar u regionaal een voortrekkersrol in kan nemen.	Pagina 32
Kwaliteit verslaggeving	• Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen aannemelijk zijn en consistent worden gebruikt.	Pagina 10

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Conclusies jaarrekeningcontrole 2024

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Controleproces	• Bij de start van de controle waren de jaarstukken gereed, het controledossier was nagenoeg compleet. Wij hebben de eerste steekproeven aan het begin van onze controle uitgezet. Het controleproces is voorspoedig voorlopen. Wij willen de ambtelijke organisatie graag bedanken voor hun inzet en oplevering.	Pagina 10
Grondexploitatie	• Wij hebben het proces beoordeeld waarmee het management schattingsposten met betrekking tot de grondexploitatie bepaalt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Een en ander in de context van onze verklaring bij de jaarrekening als geheel. De uitgangspunten voor de grondexploitatie achten wij acceptabel.	Pagina 11
Overige Gemeente-specifieke onderwerpen	• Wij hebben geen ongecorrigeerde controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage 2024 geconstateerd. • Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 niet strijdig zijn met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2024 van de gemeente Harderwijk voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT. Conform de afspraken met onze beroepsvereniging hebben wij het anti-cumulatiebeding voor de WNT niet gecontroleerd en dit ook gemeld in de controleverklaring.	Pagina 9
Rechtmatigheids-verantwoording	• Wij hebben de rechtmatigheidsverantwoording gecontroleerd op haar getrouwheid in lijn met de handreiking 1152 van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants. In lijn met deze handreiking hebben wij afzonderlijke werkzaamheden gedaan op de werkzaamheden van de VIC-functie, op het voorwaarden-, M&O-, en begrotingscriterium. Het college heeft voor € 2.4 miljoen rechtmatigheidsfouten geconstateerd. Dit is lager dan de verantwoordingsgrens van € 6,5 miljoen, waarmee het college constateert dat in de jaarrekening de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. De rechtmatigheidsafwijkingen groter dan de rapporteringsgrens van € 50.000 zijn toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. Voor verdere toelichting verwijzen wij naar hoofdstuk “Rechtmatigheidsverantwoording”.	Pagina 22
Schatkistbankieren	• Met de Wet verplicht schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden (= alle middelen boven een per decentrale overheid te bepalen limiet). Voor uw gemeente geldt voor 2024 per kwartaal een limiet van € 2,0 miljoen. Decentrale overheden dienen in de jaarrekening verantwoording af te leggen over het gemiddelde banksaldo per kwartaal en de over- dan wel onderschrijding van de toegestane limiet. Uit de verantwoording van het schatkistbankieren over 2024 - zoals opgenomen in de toelichting op de balans - blijkt dat de gemeente Harderwijk in geen van de kwartalen een overschrijding laat zien.	Pagina 20

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Conclusies jaarrekeningcontrole 2024

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Sociaal domein	• Wij hebben in de zorguitkeringen in natura als ook bij de PGB-bestedingen geen onzekerheden en/of afwijkingen voor getrouwheid geconstateerd. • Wij hebben in de sociale uitkeringen in natura geen fouten voor getrouwheid geconstateerd.	Pagina 19
Ravijnjaar	• Het ravijnjaar wordt gekenmerkt door grote financiële onzekerheden; recent is weer geld beschikbaar gekomen vanuit de voorjaarsnota, maar het is geenszins duidelijk of dit ook op lange termijn de problemen voor gemeenten zal oplossen. Des te belangrijker zijn de planning- en controlproducten (p&c-producten) die niet alleen inzicht bieden in de huidige situatie, maar ook vooruitkijken naar de toekomst. Het voorspellend karakter van deze producten speelt een cruciale rol als het gaat om een sterk en betrouwbaar financieel beleid binnen uw gemeente. Door middel van scenario-analyses en financiële prognoses ondersteunen p&c-producten datagedreven besluitvorming, essentieel om beleid proactief aan te passen en financiële stabiliteit te waarborgen.	Pagina 28
Voorziening riolering	• Het voornemen is een spaarvoorziening voor vervangingsinvesteringen in het riool met ingang van 2025 te introduceren. Een dergelijke voorziening brengt administratieve verplichtingen met zich mee. Voor eventuele onderhoudswerkzaamheden mag deze voorziening niet worden gebruikt en voor tariefegalisatie is een aanvullende voorziening noodzakelijk. Hiermee is in het rioleringsplan rekening gehouden • Als het spaarbedrag van de spaarvoorziening vervangingsinvesteringen is uitgeput dan leiden nieuwe investeringen tot kapitaallasten waar geen dekking vanuit de voorziening tegenover staat.	Pagina 15

Eshuis

Belangrijkste bevindingen

Per saldo persoonlijker

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Wij verstrekken een controleverklaring bij de jaarrekening 2024 met een goedkeurend oordeel betreffende de getrouwheid.

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2024 van gemeente Harderwijk uitgevoerd, en verstrekken een controleverklaring met een goedkeurend oordeel betreffende de getrouwheid bij deze jaarrekening.

Feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot het vermogen en het resultaat

Wij hebben tijdens onze controle een niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze rapporteringsdrempel die van invloed is op het vermogen of het resultaat van de gemeente. Hiervoor verwijzen wij naar de bijlage 1a.

Fouten en onzekerheden in de PGB bestedingen

De PGB-bestedingen zijn door uw gemeente (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met een oordeel met beperking bij de verantwoording PGB Jeugd 2024 verstrekt, vanwege rechtmatigheids- en getrouwheidsafwijkingen.

Als gevolg van de fouten in de verantwoorde PGB-bestedingen in de jaarrekening 2024 van de SVB leidt dit tevens tot een afwijking in onze controle voor de getrouwheid en de rechtmatigheid van de uitgaven voor PGB Jeugd. Deze afwijking is niet opgenomen in het (verplichte) overzicht van controleverschillen omdat deze kleiner is dan de rapportagedrempel van ons als accountant ad. € 110.000.

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot SiSa-bijlage

Wij hebben geen ongecorrigeerde controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage 2024 geconstateerd.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze rapporteringsdrempel die van invloed zijn op de WNT. Conform de afspraken met onze beroepsvereniging hebben wij het anti-cumulatiebeding voor de WNT niet gecontroleerd en dit ook gemeld in de controleverklaring.

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging van 11 september 2024 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2024.

Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- De Controleverordening gemeente Harderwijk (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2024 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Harderwijk

Ons zijn geen relaties bekend tussen Eshuis Registeraccountants B.V. en haar zuster- en of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in bijlage 2 bij deze rapportage.

Er zijn geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van de gemeente. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting in de jaarrekening 2024.

Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen aannemelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2024 uitgevoerd met inachtneming van de volgende goedkeuringstoleranties, zoals opgenomen in de door u vastgestelde controleprotocol:

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening, met uitzondering van de door ons geconstateerde afwijkingen

De jaarstukken 2024 van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag 2024 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2024 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting en de SiSa-bijlage).

In het onderdeel “programmaverantwoording” van het jaarverslag dient informatie te worden opgenomen met betrekking tot de vragen: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over o.a. weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag.

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de toelichtingen van de gemeenteraad in het jaarverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken verenigbaar zijn met de beweringen en toelichtingen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de toelichtingen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

De grondexploitaties zijn geactualiseerd

De balanspost met de belangrijkste schattingselementen in de jaarrekening van de gemeente Harderwijk betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitaties). De balanspost is groot, met een omvang van € 55,3 miljoen. Dit bedrag vertegenwoordigt het vermogen dat u al in de grondexploitatie heeft geïnvesteerd. Daar tegenover staan nog te realiseren baten groot € 134,7 miljoen en lasten groot € 57,9 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor het uiteindelijke resultaat van de lopende projecten. Per project moet bepaald worden of er sprake is van een verwacht verlies, waarvoor een voorziening getroffen moet worden, of winst. De totale verwachte tussentijdse winst mag u gedurende het boekjaar als resultaat nemen. In 2024 heeft Harderwijk 4 grondexploitaties.

Controlewerkzaamheden grondexploitaties

De risico’s voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vier P’s:

- Planning: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn

- Programmering: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de ‘mix’ van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

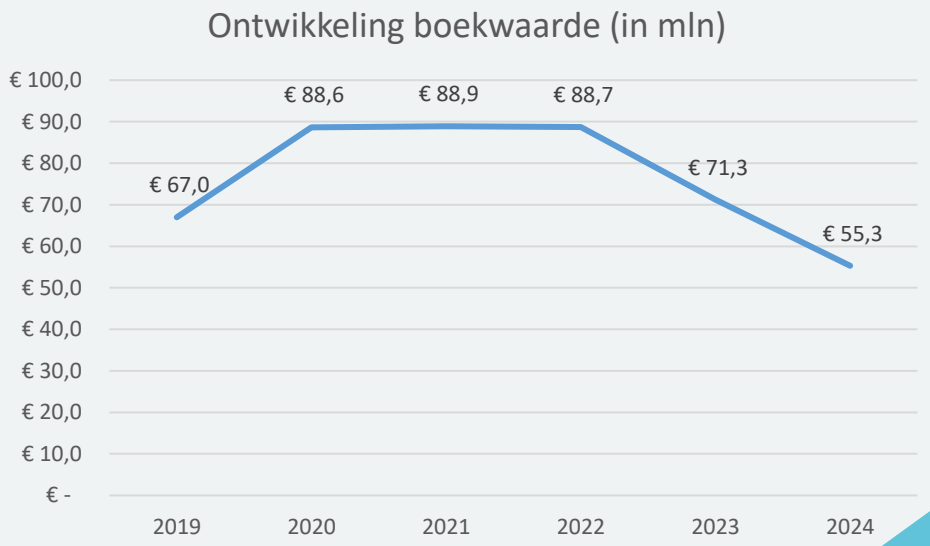
- Prijs: de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?

- Plankosten: door de toenemende vraag naar woningen en dus naar bouwcapaciteit is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?

Deze 4 P's vormen basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in uw paragraaf 'Grondbeleid'. De balanswaarde is in 2024 afgenomen van € 71,3 miljoen tot € 55,3 miljoen. Dit is voor het grootste deel toe te schrijven aan de verkopen ter waarde van € 34,8 miljoen in de exploitaties en de vrijval van de verliesvoorziening in de exploitatie Waterfront (€ 8,4 miljoen). Dit is gedeeltelijk gecompenseerd door een aanvullende tussentijdse winst van € 3,4 miljoen. Deze mutaties zijn ook gevisualiseerd en afgezet tegen eerdere jaren op de volgende pagina.

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor het actualiseren van de grondexploitatieshebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen; met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

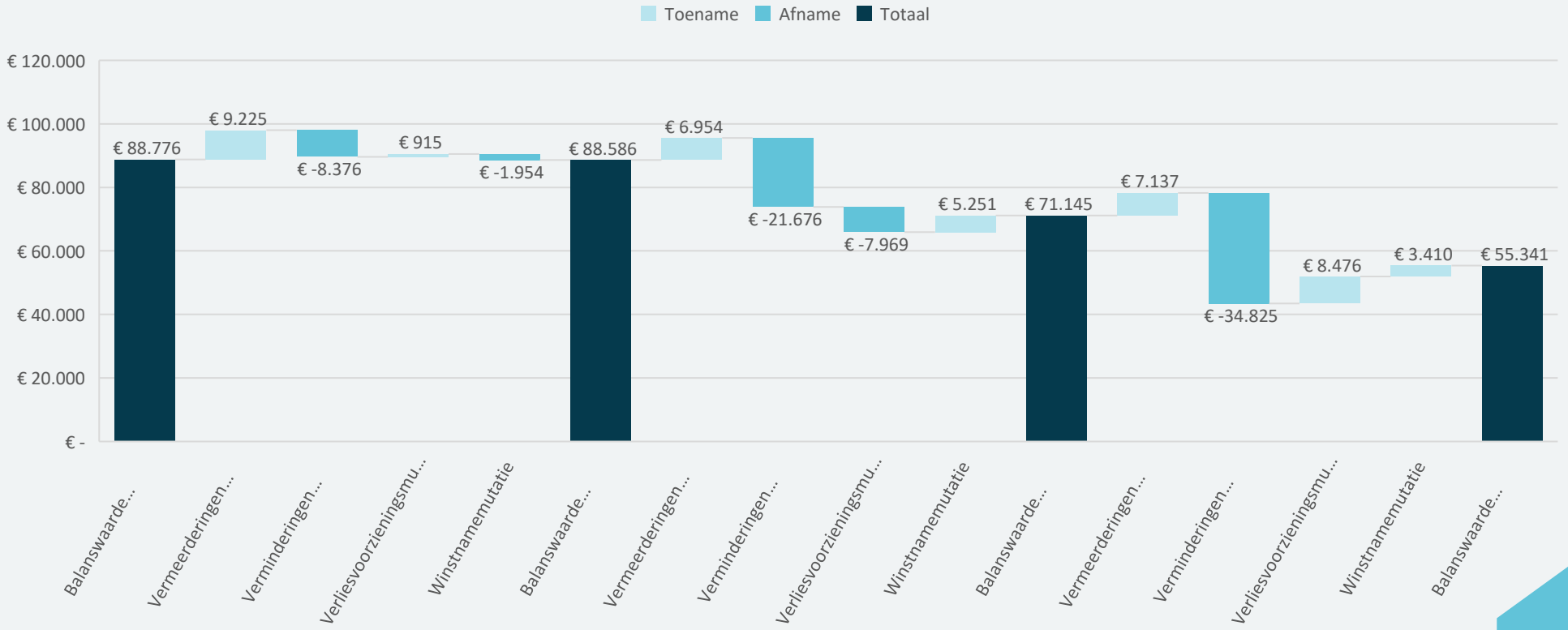
Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Belangrijkste bevindingen in onze controle

De grondexploitaties zijn door u voor de jaarrekening 2024 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd), en waar nodig zijn door u de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen. Zoals benoemd is de daling in de voorraden hieronder gevisualiseerd en afgezet tegen de mutaties over boekjaren 2021, 2022 en 2023.

Tussentijdse winstneming

Op grond van het BBV heeft uw gemeente in het boekjaar 2024 per saldo € 3,4 miljoen aan tussentijdse winst genomen op de grondexploitaties (2023: € 5,3 miljoen).

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Belangrijkste conclusies waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hierdoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognosticeerde resultaat en de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten (liggen hier al contracten/overeenkomsten aan ten grondslag of niet). Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten.
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties
- Externe deskundigheid heeft ingeschakeld ter onderbouwing van de geraamde grondprijzen en grondopbrengsten.
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2024 zijn verwerkt, zijn door ons beoordeeld en als aannemelijk aangemerkt.

Actualisatie grondexploitaties

Netcongestie

In en rondom Gelderland is de netcongestie een dringend probleem aan het worden. In uw calculatie is er rekening mee gehouden dat de netcongestie in de komende jaren wordt opgelost door de realisatie van een nieuw onderstation. Met name de bedrijventerreinen ondervinden hinder van de netcongestie omdat aansluitingen voor nieuwe vestigingen niet gerealiseerd kunnen worden. Als de netbeheerder met het nieuwe onderstation de netcongestie niet kan oplossen, moet u mogelijk rekening houden met een langere looptijd van de bedrijventerreinen. De rente die u toerekent is laag en dus is voor de komende jaren geen sprake van een grote financiële impact op de calculaties.

Wel is sprake van een mogelijke vertraging voor het realiseren van uw plannen voor economische bedrijvigheid. Als de netcongestie echt langdurig aanhoudt is er wel sprake van een negatief financieel effect op de calculaties.

Verbetering grondopbrengsten

U heeft een gunstig grondbod gehad op een deel van de woningen in Waterfront. Het grondbod vertegenwoordigt de prijs die in de markt gerealiseerd kan worden. De hogere grondwaarde is daarom doorgerekend in het hele project Waterfront. In het project Drielanden is het woningbouwprogramma voor deelgebied II en III van Harderweide gewijzigd vastgesteld. Ook dit leidt tot een hogere grondwaarde in de grondexploitatie. Door het verbeteren van de opbrengsten verbetert ook het resultaat op de (deel)projecten. U gaat daardoor minder gebruik maken van de aan u toegekende WBI-subsidies voor Waterfront en Drielanden. De teveel ontvangen subsidies staan als nog te besteden c.q. terug te betalen op de balans.. Mochten de resultaten alsnog verslechteren dan kan hierop een beroep worden gedaan.

Windmolens

Het bestemmingsplan dat plaatsing van windmolens in Waterfront, deelexploitatie Lorentzhaven mogelijk moet maken is vernietigd. De gemeente beraadt zich op vervolgstappen. Wij hebben beoordeeld of het niet plaatsen van windmolens moet leiden tot aanpassingen in de calculaties van Waterfront. De bouwgrond rondom de locatie voor de windmolens is gewaardeerd tegen een lagere taxatiewaarde die rekening houdt met de plaatsing van windmolens. Als de grond verkocht zou worden voor ‘reguliere’ bedrijfsgrond zou de grond meer op kunnen brengen. Om die reden zien wij geen aanleiding voor aanvullende verliezen in het project; alleen verbetering van het resultaat is potentieel aan de orde.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Grondexploitatie Waterfront

De grondexploitatie Waterfront is significant herzien. Als gevolg van de herziening wordt een minder negatief resultaat verwacht van € 65,5 miljoen door hogere grondopbrengsten. Dit heeft ertoe geleid dat een deel van verliesvoorziening, namelijk € 8,4 miljoen is vrijgevallen.

Grondexploitatie Lorentz III

De grondexploitatie Lorentz III is herzien en leidt tot een hoger verwacht resultaat van € 19,5 miljoen wat een verbetering is van het resultaat met € 1,4 miljoen. Opties op grondkavels zijn niet geëffectueerd waardoor deze kavels voor de huidige marktprijzen kunnen worden verkocht.

Evaluatie van de belangrijkste inschattingen van het management (voorzieningen)

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen.

Binnen de voorzieningen maakt u conform het BBV onderscheid naar voorzieningen voor 'verplichtingen, verliezen en risico's', ter 'egalisering van kosten' ('groot onderhoud'), en 'voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is'.

Voorziening egalisatie onderhoud gemeentelijke watertaken

Uw gemeente wil de overstap maken van de huidige algemene tariefegalisatie voorziening (BBV art. 44 lid 2) naar een spaarvoorziening (art. 44 lid 1d). Naar verwachting zal alleen een art. 44 lid 1d niet voldoende zijn omdat u daar alleen die bedragen in kan sparen die zien op de geplande vervanging van het riool. Als er nog geld uit de rioolheffing overblijft moet dat ook in een voorziening beklemde middelen worden gestort. Dat kan dan een algemene tariefegalisatie voorziening zijn (art. 44 lid 2) zijn of een onderhoudsvoorziening (art. 44 lid 1c). Een onderhoudsvoorziening moet onderbouwd zijn met een onderhoudsplan. Dat laatste brengt administratief beheer met zich mee.

Voorwaarde om een spaarvoorziening voor vervangingsinvesteringen te vormen is dat er een vervangingsplan met welke riooldelen u gaat vervangen aan de voorziening ten grondslag moet liggen. Bij vervanging van een stuk riool wordt het gespaarde bedrag op de investering in mindering gebracht. Daarmee wordt de boekwaarde verlaagd en dus zijn de jaarlijks lagere afschrijvingslasten in het resultaat lager. Dit kan tot de voorziening leeg is. Als de voorziening leeg is volgt bruto-investering omdat er geen spaarbedragen meer zijn. De afschrijvingslasten zijn dan hoger. Geredeneerd vanuit de meerjarenbegroting zijn er twee mogelijkheden:

- De eerste investeringen worden helemaal gecompenseerd met de gespaarde bedragen (dus geen afschrijvingen) tot de voorziening leeg is waarna bruto-investeringen wél tot kapitaallasten leiden.
- Alle investeringen worden deels gecompenseerd met de gespaarde bedragen voor zolang als de voorziening strekt. Met deze werkwijze komt een deel van de afschrijvingslasten in het resultaat.

Een spaarvoorziening is bewerkelijk en vereist een plan van aanpak voor de administratieve verwerking. U heeft hiervoor gekozen omdat sparen een besparing oplevert in de rentelasten waardoor het tarief voor de gemeentelijke watertaken lager uitkomt. Dit is voordeliger voor de burger.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Als onderdeel van onze controle vragen wij uw organisatie jaarlijks om inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad (of met de auditcommissie). Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

In 2024 heeft de gemeente Harderwijk in samenwerking met de partners in EHZM beleid op het gebied van fraudepreventie ontwikkeld. Dit beleid is vastgelegd in het stuk "Beleid Fraudepreventie Harderwijk". Een verdere operationalisering van het beleid is uitgewerkt in het "Werkplan Fraudepreventie: risico inventarisatie Harderwijk". Op basis van dit werkplan zijn in 2024 risicoanalyses uitgevoerd voor de volgende risico's en processen:

- Het risico dat personen de financiële verslaggeving en de gepresenteerde resultaten gebruiken om daar beter van te worden.
- Het risico van onrechtmatige onttrekkingen van geld en/of goederen aan de gemeente.
- Het risico dat in het proces subsidies:
  - (te hoge) subsidies worden verstrekt waarbij een ambtenaar/ bestuurder privébelangen heeft;
  - verstrekking aan ambtenaar/bestuurder en/of relatie plaats vindt;
  - bevoordeling van organisaties waarbij een ambtenaar/bestuurder belang of privé voordeel heeft.
- Het risico dat in het proces lonen en salarissen:
  - Personen in de personeels- en salarisadministratie zijn opgenomen die niet in dienst zijn;
  - personeelsleden een hogere (variabele) beloning krijgen, dan waar zij op grond van hun functie en/of prestatie recht op hebben;
  - niet- gemaakte kosten worden gedeclareerd en/of privé uitgaven worden gedeclareerd;
  - niet – gewerkte uren als werktijd worden verantwoord (prestatielevering vaststellen);
  - fractievergoedingen worden gebruikt voor oneigenlijke doeleinden;
  - vergoedingen worden uitbetaald waarvoor geen prestatie is verricht (bijvoorbeeld presentiegelden).
- Het risico dat in het proces inkopen en aanbesteden:
  - de inkopen waarvoor betaald is wordt niet geleverd.
  - er wordt niet voldaan aan de aanbestedingsregels waardoor er misbruik gemaakt kan worden om de opdracht aan een specifieke aanbesteder kan worden gegund.

Wij merken op dat de gemeente in haar paragraaf bedrijfsvoering specifieke aandacht heeft besteed aan frauderisicobeheersing. Het opnemen van frauderisico in het controleplan voor 2024 getuigt van een voortdurende toewijding aan het waarborgen van integriteit en transparantie in alle aspecten van haar activiteiten.

Als uw accountant zijn we vol vertrouwen dat de gemeente op de goede weg is om een robuust kader voor fraudepreventie te ontwikkelen en te handhaven. We blijven de gemeente attenderen om ervoor te zorgen dat deze inspanningen worden versterkt en effectief worden uitgevoerd, met als uiteindelijk doel het beschermen van de financiële belangen van de gemeenschap en het bevorderen van een cultuur van vertrouwen en integriteit.

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

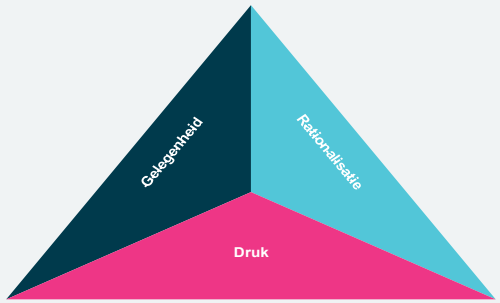
Belangrijkste bevindingen in onze controle

Rapporteren over fraude

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening maar ook met betrekking tot omkoping, corruptie, ondermijning en de naleving van andere wet- en regelgeving.

De aandacht voor het thema fraude en integriteit neemt de laatste jaren steeds verder toe. Het zorgt ervoor dat organisaties steeds vaker gevraagd wordt transparant te zijn in de visie, het beleid en het toezicht op het integer handelen in alle geledingen van de organisatie. Dat gaat dus niet alleen over fraude maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik, het hanteren van gedragscodes en de naleving van andere regelgeving bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsomstandigheden en milieu. Dit geldt niet alleen op de werkvloer, maar vraagt ook iets van organisatie en bestuur.

Met ingang van 2022 is het op grond van de verslaggevingsregels voor veel organisaties verplicht om in het jaarverslag te rapporteren over de fraudegevoeligheid van de organisatie. Voor gemeenten geldt een aanbeveling om hierover te rapporteren vanuit de kadernota rechtmatigheid. Voor gemeenten geldt echter vanuit Artikel 2:391 lid 1 BW dat voornaamste risico's dienen te worden toegelicht in onder andere de paragraaf bedrijfsvoering. Wij dienen als uw accountant er op toe te zien dat het college B&W rapporteert over de voornaamste frauderisico's en het fraudemanagement van de gemeente.

De afgelopen jaren hebben we steeds aandacht gevraagd voor het opstellen van een (fraude)risicoanalyse en de rapporteringsverplichting in veel sectoren is een volgende stap in dit proces. De gemeente Harderwijk beschikt over een stelsel aan maatregelen om fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan. Zoals benoemd vormen de documenten "Beleid Fraudepreventie Harderwijk" en "Werkplan Fraudepreventie: risico inventarisatie Harderwijk" hier de kern in. Dit is benoemd in de jaarrekening, namelijk in paragraaf Bedrijfsvoering. Hiertoe verwijzen wij ook in onze controleverklaring in sectie "Controle-aanpak frauderisico's".

De accountant maakt zelf ook een inschatting van de frauderisico's binnen een organisatie, en vormt zich een beeld van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen en te bezien of deze maatregelen effectief zijn.

In iedere organisatie bestaat een risico op het doorbreken van de interne beheersing door het management bij de totstandkoming van schattingen. We beoordelen in het kader van onze controle de interne processen op deze schattingen en doen detailcontroles op de uitgangspunten en aannames die aan significante schattingen ten grondslag liggen. Ook zijn we alert op ongebruikelijke transacties, samenwerkingsrelaties en de naleving van procedures die mede tot doel hebben transparantie en integer handelen te bevorderen. Elementen daaruit zijn controles op de prestatielevering bij inkooptransacties, het naleven van het inkoopbeleid en aanbestedingsregels.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd. Onze conclusie is dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesties, en hierover tijdig met ons in contact treedt. Wij merken daarbij op dat wij de integriteitskwesties deze mondeling besproken hebben omdat de gemeente geen systematische registratie van integriteitskwesties bijhoudt. Wij verwijzen hiervoor naar ons advies hierover in onze managementletter 2024.

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college van burgemeester en wethouders, inclusief het invoeren en onderhouden van interne-beheersingsmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en de efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Continuïteitsbeoordeling

In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordelen wij ook het vermogen van de gemeente om de activiteiten in de komende twaalf maanden voort te zetten. Elementen die we in deze beoordeling betrekken zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de afhankelijkheid van eigen inkomsten, de risico's die u zelf identificeert en uiteraard ook de risico's die wij als uw accountant signaleren.

Vanwege de geopolitieke situatie, de inflatie, de energieprijsontwikkeling en ontwikkelingen in de regelgeving voor accountants is, net als bij het onderwerp fraude, steeds vaker informatie in de controleverklaring opgenomen over de continuïteitsbeoordeling die wij uitvoeren.

De continuïteitsafwegingen worden bij u op dit moment veelal expliciet gemaakt en zijn onderdeel van het proces waarin organisatie en bestuur worden betrokken. Dit heeft haar weerslag in bijvoorbeeld paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, waarin u aandacht heeft voor uw risicobeheersing en de gestelde norm kengetallen waarop de provincie Gelderland haar beoordeling baseert.

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Sociaal domein (3 decentralisaties)
Voor de jaarrekeningcontrole 2024 hebben wij – met inachtneming van de Audit Alert Sociaal Domein van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) – de door uw gemeente getroffen maatregelen om te komen tot een getrouwe besteding van de zorg in natura (Wmo en Jeugd, exclusief PGB's) geëvalueerd.

PGB's en Sociale Verzekeringsbank

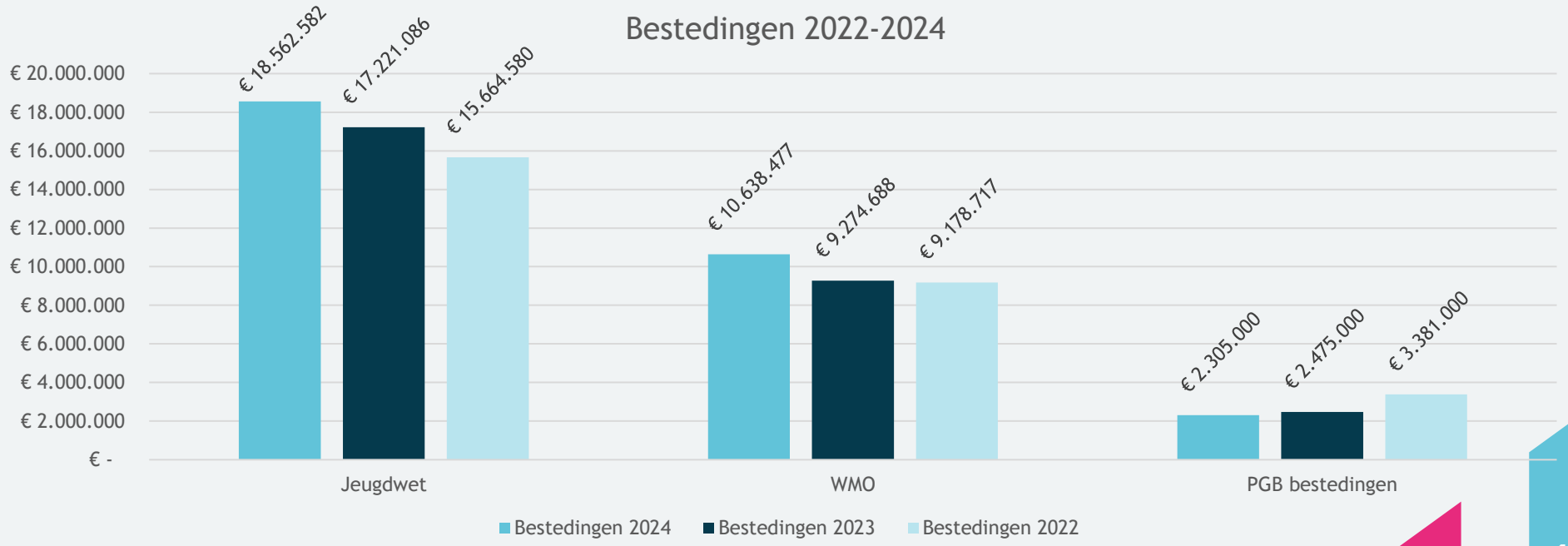
De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met beperking bij de verantwoording PGB Jeugd 2024 verstrekt. Voor de gemeente Harderwijk heeft de accountant van de SVB fouten voor getrouwheid en rechtmatigheid geconstateerd. De geconstateerde fouten vallen onder de rapporteringstolerantie, waardoor deze niet staan benoemd in de bijlage 1.

Zorg in Natura/Jeugdzorg en WMO

In de bestedingen aan zorgaanbieders WMO en Jeugd hebben wij in 2024 één ongecorrigeerde onzekerheid/afwijking voor de getrouwheid geconstateerd.

De controle op de bestedingen Jeugdwet/WMO worden uitgevoerd door Meerinzicht (rechtmatigheid) en haar accountant (getrouwheid).

Wat opvalt is dat de kosten Jeugdwet en WMO opnieuw stijgen. Deze zijn beiden circa € 1,4 miljoen hoger dan in 2023. De belangrijkste redenen hiervoor zijn een toename in de zorgaanvragen en hogere tarieven.

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Schatkistbankieren

Met de Wet verplicht schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden (= alle middelen boven een per decentrale overheid te bepalen limiet). Voor uw gemeente geldt voor 2024 per kwartaal een limiet van € 4,62 miljoen. Decentrale overheden dienen in de jaarrekening verantwoording af te leggen over het gemiddelde banksaldo per kwartaal en de over- dan wel onderschrijding van de toegestane limiet. Uit de verantwoording van het schatkistbankieren over 2024 - zoals opgenomen in de toelichting op de balans - blijkt dat de gemeente Harderwijk in geen van de kwartalen een overschrijding laat zien.

Wij hebben geen fouten geconstateerd met betrekking tot de naleving van de Wet Normering topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.

De bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2024 niet meer bedragen dan € 233.000 per jaar. Daarnaast dienen gemeenten de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000. In 2024 hebben wij geen overschrijdingen van de grensbedragen voor topfunctionarissen en overige medewerkers geconstateerd.

Overname vast actief

De gemeente heeft in het verleden een bijdrage gegeven in een materieel vast actief van een derde en dit destijds verantwoord onder de immateriële vaste activa. In 2024 is dit materieel vast actief overgenomen waardoor de gemeente nu de eigenaar is. Met de overname is een bedrag gemoeid van € 2,6 miljoen dat is verrekend met de oorspronkelijke bijdrage van de gemeente waardoor er geen extra middelen hoefden te worden betaald.

Geactiveerde voorbereidingskosten

Onder de vaste activa is een boekwaarde verantwoord van € 553.000 in verband met voorbereidingskosten voor de installatie van windturbines. Door een uitspraak van de Raad van State in 2024 is het bestemmingsplan vernietigd. Hoewel een raadsvoorstel is gemaakt voor een doorstart staat in hetzelfde raadsvoorstel de geactiveerde kosten op het oorspronkelijke krediet in 2025 ten laste te brengen van de algemene reserve. In de risicoparagraaf van het jaarverslag 2024 is een claim opgenomen voor de afboeking van deze voorbereidingskosten.

Bij het vaststellen van het oorspronkelijke krediet in 2016 is besloten dat als blijkt dat geen projectontwikkeling mogelijk is of dat sprake is van grote vertraging de gemaakte kosten ten laste van het jaarrekeningresultaat worden gebracht. Omdat als gevolg van de uitspraak van de Raad van State in ieder geval sprake is van grote vertraging had de resterende boekwaarde van € 553.000 ten laste van het resultaat gebracht moeten worden en via resultaatbestemming ten laste van de algemene reserve. Wij hebben dit niet gecorrigeerde controleverschil opgenomen op bijlage 1a van dit verslag.

Eshuis

Rechtmatigheids-verantwoording

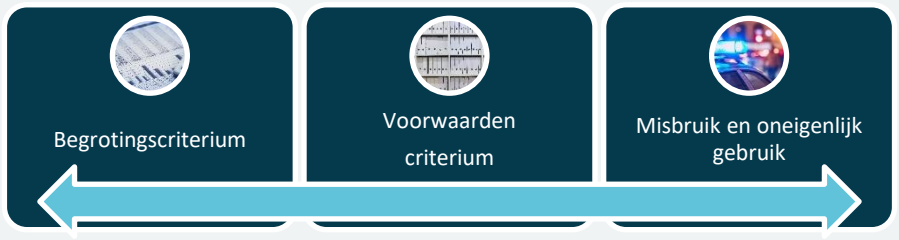
Per saldo persoonlijker

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

Het boekjaar 2024 is het tweede jaar waarin het college een rechtmatigheidsverantwoording opneemt in de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording geeft inzicht in hoeverre de gemeente Harderwijk rechtmatig heeft gehandeld. De aspecten die in de voorbereiding van de rechtmatigheidsverantwoording aan de orde komen zijn het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het criterium misbruik en oneigenlijk gebruik.

Rol van de accountant

De accountant geeft nadat het college de rechtmatigheidsverantwoording heeft opgesteld een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening waarin de rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen. De accountant geeft geen afzonderlijk oordeel over de rechtmatigheid. Dit betekent onder meer dat afwijkingen van rechtmatigheid (voor zover deze niet ook van invloed zijn op het getrouwe beeld), geen invloed hebben op de strekking van de controleverklaring. Hierdoor kan het bijvoorbeeld voorkomen dat er omvangrijke afwijkingen van rechtmatigheid zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording van het college, terwijl de strekking van de controleverklaring toch goedkeurend is.

Kaders rechtmatigheid

Bij het controleren van de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording hebben wij ons naast landelijke wet- en regelgeving gebaseerd op de volgende gemeentelijke kaders:

- Controleverordening
- Controleprotocol, inclusief verantwoordingsgrens
- Financiële verordening
- Normenkader

Enkele voorbeelden van landelijke wet- en regelgeving zijn:

- Het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies
- Aanbestedingswet 2012
- Gids Proportionaliteit

Rechtmatigheidsverantwoording rechtmatigheidsfouten, zoals geconstateerd door de VIC-functie		
Begrotingscriterium	€ 116.000	
Voorwaardencriterium	€ 2.117.000	
M&O-criterium	€ -	
Totale rechtmatigheidsfouten		**€ 2.399.000**
Verantwoordingsgrens (3%)		**€ 6.524.000**
Ruimte onder de grens niet goedkeurend oordeel rechtmatigheid		**€ 4.125.000**

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording

In de rechtmatigheidsverantwoording 2024 rapporteert het college een totale onrechtmatigheid van € 2,4 miljoen, waarbij een bedrag van € 0,6 miljoen conform de afspraken met de raad acceptabel is. Het college rapporteert daarmee een netto onrechtmatigheid van € 2,2 miljoen.

Onrechtmatigheden begrotingscriterium

De totale afwijking als gevolg van het begrotingscriterium is € 0,1 miljoen. In deze afwijking is rekening gehouden met begrotingsafwijkingen van € 0,6 miljoen waarvan u als raad heeft besloten dat deze niet onrechtmatig zijn.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium heeft te maken met het budgetrecht van de raad. Iedere wijziging van baten, lasten of investeringen moet aan u worden voorgelegd. Als binnen een programma de werkelijke lasten de begrote lasten overschrijden en deze overschrijding is niet gemeld dan is deze onrechtmatig.

Onderschrijdingen van lasten en over- of onderschrijdingen van baten moeten tijdig worden gemeld omdat anders ook sprake kan zijn van onrechtmatigheid. Lagere lasten of hogere baten bieden u immers de gelegenheid een andere bestemming voor die middelen te vinden. Wat tijdig is heeft u in 2024 geregeld in de aangepaste financiële verordening. Hierin liggen de afspraken tussen raad en college over tijdigheid vast. Effectief is in deze verordening geregeld dat de genoemde afwijkingen tot en met de aanbieding van de jaarrekening gemeld mogen worden. Overschrijdingen van de lasten kunnen alleen met een raadsbesluit geaccordeerd worden.

De wijziging van de financiële verordening heeft tot gevolg dat er in 2024 veel minder afwijkingen van de begroting gerapporteerd worden dan in 2023.

Voorwaardencriterium

De totale omvang van de uitgaven waarbij sprake is van het niet voldoen aan het voorwaardencriterium is afgerond € 2,3 miljoen en bestaat uit inkopen/aanbesteden ad € 2,1 miljoen en de individuele inkomenstoeslag als gevolg van een pilot voor € 0,2 miljoen .

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden zijn afkomstig uit de regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals: termijnen, grondslagen, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Het tot stand komen van grotere inkoopcontracten is bijvoorbeeld aan bepaalde voorwaarden verbonden (de aanbestedingswet).

De onrechtmatigheid van de inkopen en aanbestedingen is het gevolg van het niet voldoen aan de voorwaarden zoals die zijn opgenomen in de aanbestedingswet 2012, de gids proportionaliteit en de overige wet- en regelgeving op het gebied van aanbesteden. De onrechtmatigheid als gevolg van subsidies is veroorzaakt doordat subsidiebeschikkingen niet tijdig zijn vastgesteld en niet is voldaan aan de voorwaarden.

Vanaf boekjaar 2025 wijzigt het BADO (zie blz. 36). Hierdoor wordt de goedkeuringstolerantie voor rechtmatigheid 2% van de totale lasten. Onder het nieuwe systeem zou de goedkeuringstolerantie voor Harderwijk in 2024 niet € 6,5S miljoen maar € 4,1 miljoen zijn. De in 2024 geconstateerde fouten bedragen € 2,4 miljoen. Dat is nog steeds binnen de tolerantie maar met veel minder marge. Wij zien dit als een prikkel om door te gaan met het beheersen van het aanbestedingsproces.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de ‘geest van de wet’). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Ook dit kan tot een onrechtmatigheid leiden. Er zijn geen bevindingen die te maken hebben met misbruik en oneigenlijk gebruik.

Eshuis

Financiële positie

Per saldo persoonlijker

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

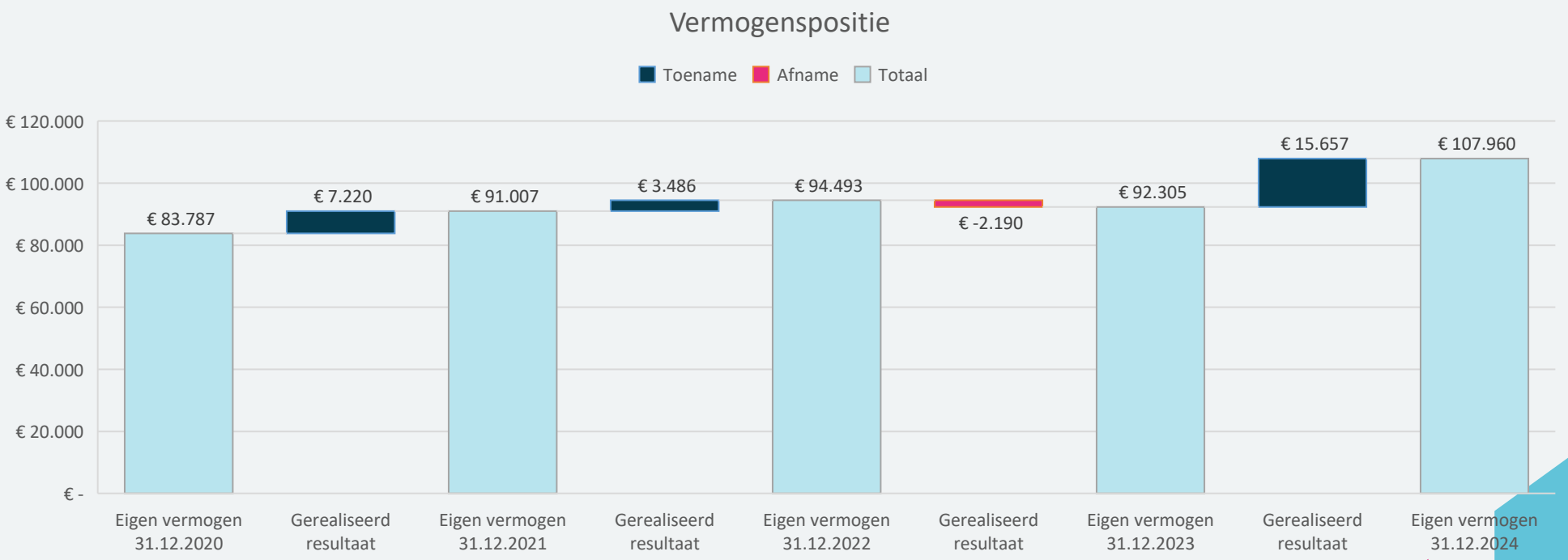
Financiële positie

In dit hoofdstuk geven wij op hoofdlijnen een samenvatting van de ontwikkelingen in het vermogen en het resultaat van uw gemeente.

De vermogenspositie van uw gemeente is ten opzichte van 2024 toegenomen.

In het BBV, de verslaggevingsregels van gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2024 bedraagt € 15,7 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 7,4 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2024 € 23,0 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans. In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2024 36,0% van het balanstotaal (2023: 31,4% van het balanstotaal).

Financiële positie

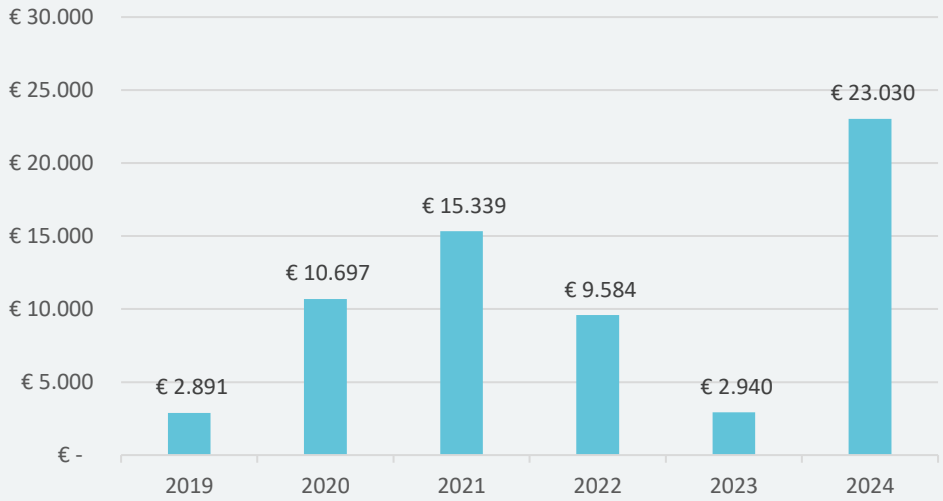
Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit de in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in de reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de politieke besluitvorming. De exploitatie over 2024 laat een voordelig gerealiseerd saldo van baten en lasten van € 15,7 miljoen zien, ten opzichte van een begroot saldo van € -/- 7,5 miljoen. Dit is een voordeel van afgerond € 23,2 miljoen.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)		
Totale baten	€ 223.035	
Totale lasten	€ 207.378	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		**€ 15.657**
Af: stortingen in reserves	€ 13.509	
Bij: onttrekkingen aan reserves	€ 20.882	
Saldo mutaties reserves		**€ 7.373**
Gerealiseerd resultaat		**€ 23.030**

Resultaten

In hoofdstuk “4.6 Toelichting baten en lasten” van de jaarstukken 2024 wordt in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Daar blijkt uit dat een belangrijk deel van het voordelig resultaat (€ 10,0 miljoen) wordt veroorzaakt door resultaten in de grondexploitatie.

Financiële positie

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

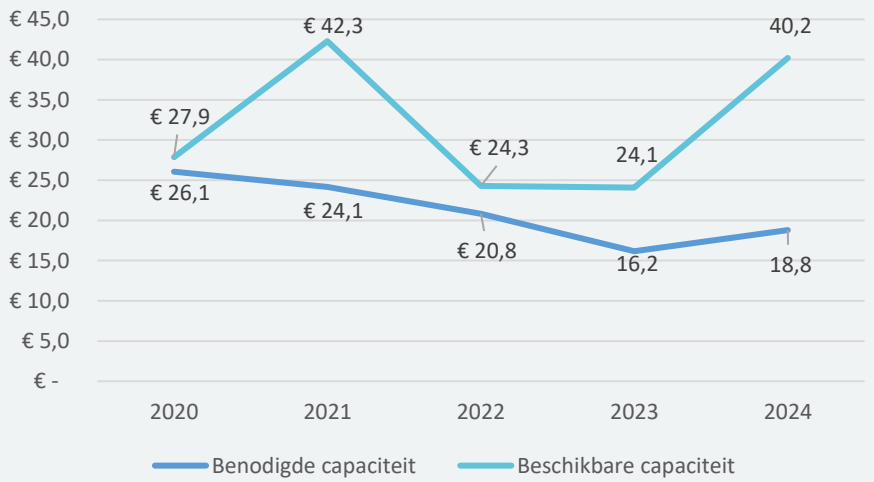
Het weerstandsvermogen is toegenomen

Het weerstandsvermogen betreft de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling hiervan verwijzen wij naar paragraaf 3.2 in uw jaarverslag 2024) bedraagt, € 40,2 miljoen positief (2023: € 24,1 miljoen positief).

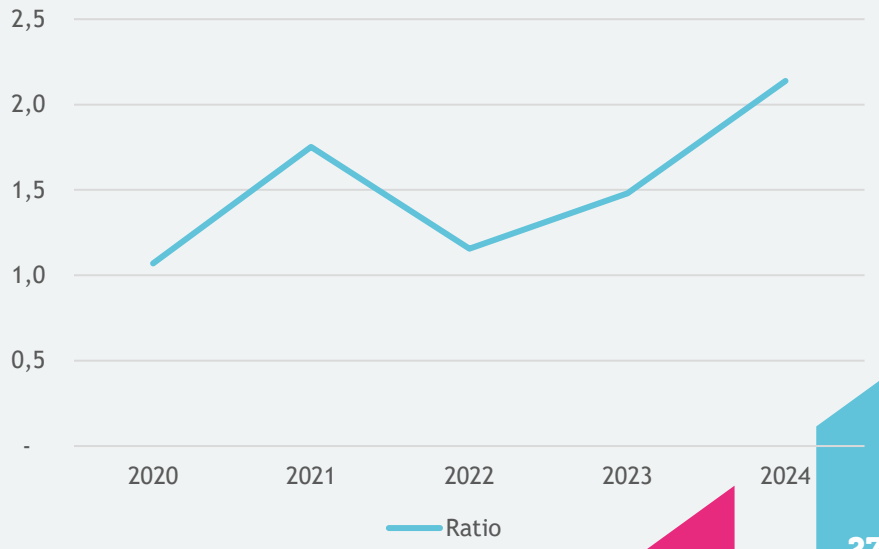
De inventarisatie van de risico's die in de paragraaf Weerstandsvermogen (in het jaarverslag) is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een kans inschatting van het zich voordoen van het geïdentificeerde risico, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij wordt een doorlopend inzicht gegeven in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en wordt vermeld welke risico's zijn verdwenen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de grootste risico's.

Uw gemeente heeft op basis van een kans en impact analyse berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Hieruit volgt een gekwantificeerd bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit van afgerond € 18,8 miljoen (2023: € 16,2 miljoen). De stijging van het benodigde weerstandscapaciteit komt voornamelijk voor rekening van de gestegen ingeschatte risico's rondom de grondexploitaties, deels gecompenseerd door aanvullende risico's in de bedrijfsvoering. Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in uw jaarverslag 2024. Doordat de beschikbare weerstandscapaciteit meer is gestegen dan de benodigde weerstandscapaciteit is de ratio weerstandscapaciteit toegenomen van 1,2 in 2023 naar 1,5 in 2024.

Weerstandscapaciteit (in € mln)

Ratio weerstandscapaciteit

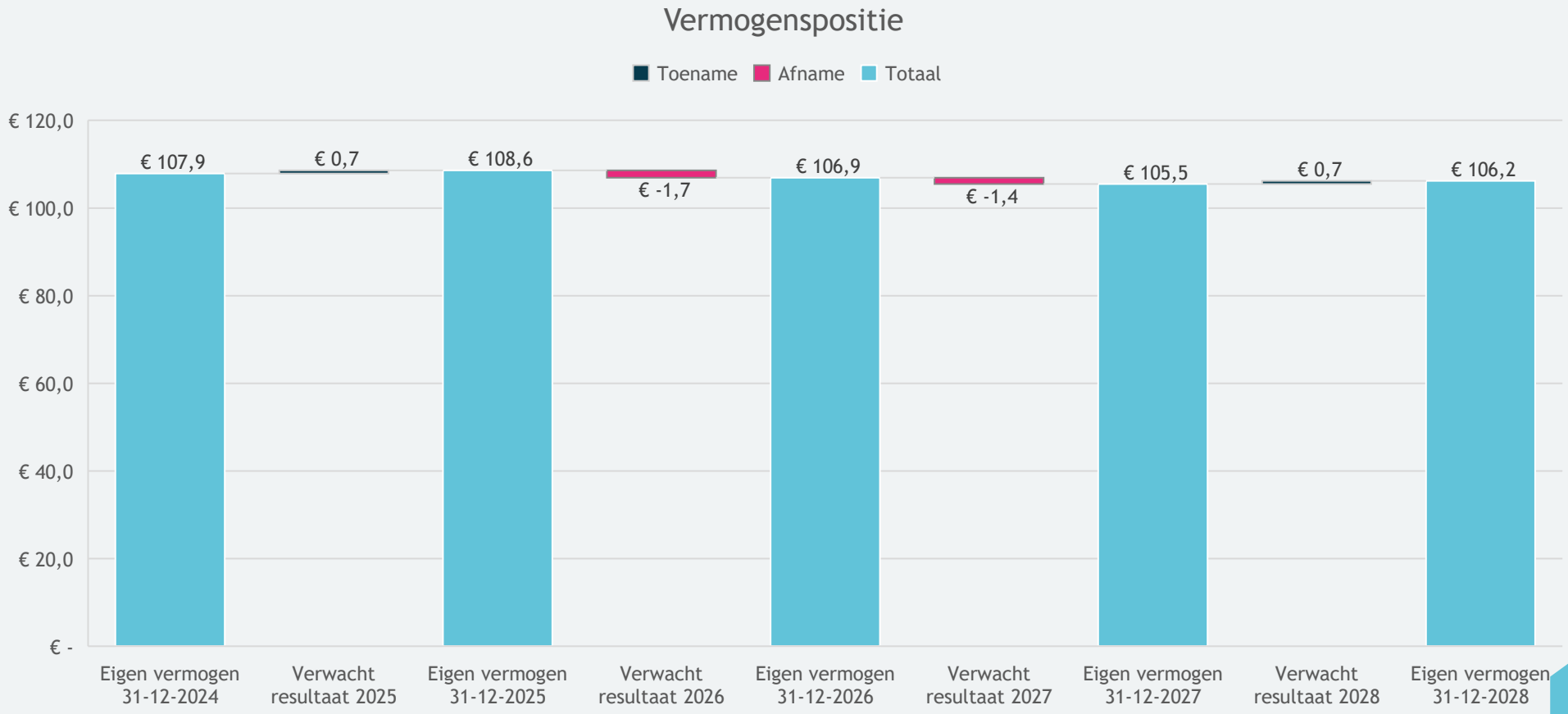

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Financiële positie

Ravijnjaar – vooruitblik op de ontwikkeling van het vermogen

U heeft de begroting 2025 vastgesteld inclusief de ramingen voor de jaren 2026 tot en met 2028. In 2025 verwacht u nog een positief resultaat van € 715.000. Vanaf 2026 verwacht u verliezen die variëren van € 1.677.000 in 2026 tot aan € 671.000 in 2028. Deze negatieve resultaten hebben daarmee effect op het eigen vermogen van de gemeente. In onderstaande staafdiagram hebben wij inzichtelijk gemaakt dat de verwachten stand van het eigen vermogen terugloopt. Bij gelijk blijvende risico's zoals in uw paragraaf weerstandvermogen omschreven en wanneer de negatieve resultaten ten laste komen van de algemene reserve zal dit een negatief effect hebben op het weerstandsvermogen. Aangezien u genoeg ruimte heeft in het weerstandsvermogen zult u enige jaren de tekorten kunnen opvangen.

Financiële positie

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Het voorspellend karakter van planning- en controlproducten

Het ravijnjaar wordt gekenmerkt door grote financiële onzekerheden; recent is weer geld beschikbaar gekomen vanuit de voorjaarsnota, maar het is geenszins duidelijk of dit ook op lange termijn de problemen voor gemeenten zal oplossen. Des te belangrijker zijn de planning- en controlproducten (p&c-producten) die niet alleen inzicht bieden in de huidige situatie, maar ook vooruitkijken naar de toekomst. Het voorspellend karakter van deze producten speelt een cruciale rol als het gaat om een sterk en betrouwbaar financieel beleid binnen uw gemeente. Door middel van scenario-analyses en financiële prognoses ondersteunen p&c-producten datagedreven besluitvorming, essentieel om beleid proactief aan te passen en financiële stabiliteit te waarborgen.

Als accountants signaleren wij de volgende aandachtspunten die de gemeente kunnen helpen zich beter voor te bereiden op het ravijnjaar 2026:

- Duidelijke en frequente monitoring van financiële prognoses. Zorg ervoor dat p&c-producten regelmatig worden geüpdatet met de meest actuele gegevens om tijdig afwijkingen te signaleren.
- Prioriteit geven aan en inzicht geven in mogelijke risico's en robuuste scenario's en noodmaatregelen. Een aantal elementen die hierin bijdragen:
  - Transparante communicatie. Betrek de raad en andere belanghebbenden actief bij het bespreken van financiële prognoses en keuzes, om draagvlak te creëren voor eventuele ingrepen.
  - Focus op strategische keuzes en prioriteren. Adviseer gemeenten om scherpe keuzes te maken in beleidsdoelen en te investeren in wat écht bijdraagt aan maatschappelijke waarde.
  - Gebruik van technologische tools en data-analyses. Stimuleer het gebruik van moderne technologieën om financiële inzichten te verbeteren en de besluitvorming te ondersteunen.
- Schakel over van handmatige controles naar geautomatiseerde beheersingsmaatregelen. Focus menselijke capaciteit op onderwerpen met kritische betekenis.

Met deze aandachtspunten willen wij bijdragen aan een veerkrachtige voorbereiding op de komende jaren, zodat gemeenten niet alleen bestand zijn tegen financiële uitdagingen, maar ook kansen kunnen benutten om hun beleidsdoelen te realiseren.

Eshuis

Organisatie

Per saldo persoonlijker

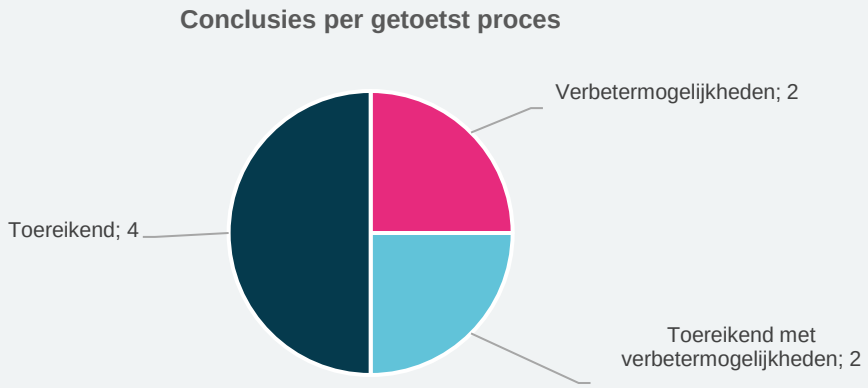
Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Administratieve organisatie en interne beheersing

Wij hebben in september 2024 een interimcontrole verricht bij de gemeente Harderwijk. Tijdens deze interimcontrole richten wij ons vooral op de opzet en bestaan van de administratieve organisatie. Wij verrichten werkzaamheden ten aanzien van de procedures binnen de gemeente voor zover deze van belang zijn om een oordeel te vormen over de getrouwheid van de jaarrekening van de gemeente. Wij hebben hieronder een samenvatting opgenomen van de getoetste processen. Voor onderliggende details en bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter.

In onze controle zijn de volgende significante processen onderkend:

- Administratie & verslaglegging
- Factuurverwerking en betalingen
- Algemene uitkering en overige baten
- Subsidiebaten en baten uit inkomensoverdrachten
- Subsidieverstrekkingen en lasten uit inkomensoverdrachten
- Inkopen en aanbestedingen
- Grondexploitaties
- Fraude- en anti-corruptiebeheersing

Ten aanzien van opzet en bestaan geven wij het proces een classificatie mee:

Verbetermogelijkheden:

Binnen het proces is sprake van significant risico en/of er is sprake van verschillende tekortkomingen observaties binnen de AO/IB en vragen hier op korte termijn uw aandacht voor;

Toereikend met verbetermogelijkheden:

Binnen het proces is sprake van verhoogd risico en/of er is sprake van verschillende observaties binnen de AO/IB en vragen hier op middellange termijn (opvolging in boekjaar T+1) uw aandacht voor;

Toereikend:

Binnen het proces is sprake van risico en er is geen sprake van observaties binnen de AO/IB. Hiermee concluderen wij dat dit proces in opzet en bestaan voldoende is om het proces van het opstellen van de jaarrekening te ondersteunen.

Eshuis

IT-audit

Per saldo persoonlijker

IT-audit

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Samenvatting tekortkoming IT-audit

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen hebben betrekking op de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

In het kader van de jaarrekeningcontrole over het boekjaar 2024 heeft Eshuis IT-auditwerkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de opzet en het bestaan van de algemene IT-beheersmaatregelen binnen de automatiseringsomgeving van de gemeente Harderwijk, zoals belegd bij GR Meerinzicht. Wij hebben daarbij uitsluitend die maatregelen getest die het meest relevant zijn in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Tijdens de werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole 2024 zijn voor de gemeente Harderwijk de algemene IT beheersmaatregelen in opzet en bestaan beoordeeld voor de volgende applicaties:

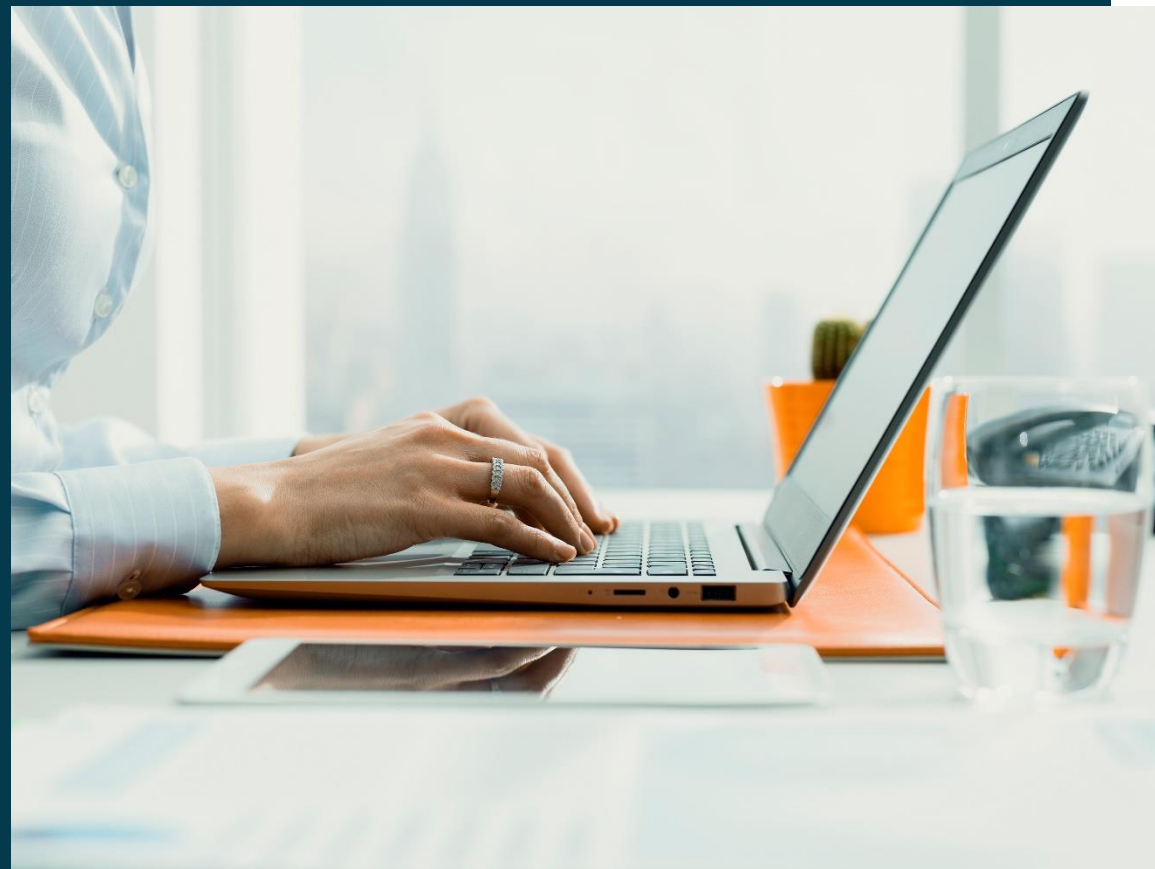
Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

Overeenkomstig artikel 2:393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek zijn wij verplicht om onze bevindingen te rapporteren met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle heeft geen aangelegenheden geïdentificeerd die op dit gebied aan u gerapporteerd moeten worden, anders dan de waarnemingen zoals hiervoor besproken.

Applicatie	Besturingssysteem	Database	Datacenter locatie
Unit4 Financials	Windows Server 2019	OracleDB 19c	Op locatie te Zeewolde, Harderwijk en Ermelo
BCT Corsa Nxt	Windows Server 2019	Progress database	Op locatie te Zeewolde, Harderwijk en Ermelo
Centric Suite4SD	Windows Server 2019	OracleDB 19c	Op locatie te Zeewolde, Harderwijk en Ermelo
Centric Key2Belastingen	Windows Server 2019	OracleDB 19c	Op locatie te Zeewolde, Harderwijk en Ermelo

Eshuis

Overige aangelegen-heden

Overige aangelegenheden

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

In dit onderdeel geven wij een samenvatting van overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties.

Bevestigingen van het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving. Wij hebben van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Harderwijk een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met het management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Update inzake Cyberbeveiligingswet

De implementatie van de Cyberbeveiligingswet, voortvloeiend uit de NIS2-richtlijn, heeft directe gevolgen voor gemeenten en daarmee ook voor gemeenschappelijke regelingen en komt steeds dichterbij. Deze wet stelt strengere eisen aan de digitale weerbaarheid en verplicht organisaties die essentiële en belangrijke diensten leveren om adequate maatregelen te treffen voor cyberveiligheid en incidentrapportage. Naar verwachting worden de wetsvoorstellen van de Cbw en Wwke in het eerste kwartaal van 2025 ingediend bij de Tweede Kamer. Het streven is dat beide wetsvoorstellen én beide amvb's in het derde kwartaal van 2025 in werking treden, afhankelijk van de voortgang van behandeling in beide Kamers.

Handreikingen van de IBD

De Informatiebeveiligingsdienst (IBD) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft diverse handreikingen opgesteld om gemeenten te ondersteunen bij het bepalen van hun zorgplicht onder de Cyberbeveiligings-wet. Deze zorgplicht strekt zich uit tot samenwerkingsverbanden, zoals gemeenschappelijke regelingen, die namens gemeenten digitale processen uitvoeren en beheren. De handreikingen bieden concrete richtlijnen voor risicomanagement, het opstellen van beveiligingsmaatregelen en het afhandelen van beveiligingsincidenten.

Daarnaast heeft de IBD een uitgebreide risico-analyse uitgevoerd van de kritische processen binnen gemeenten. Deze analyse heeft in kaart gebracht welke processen essentieel zijn voor de continuïteit van gemeentelijke dienstverlening en daarmee onder de zorgplicht vallen. Hieruit blijkt dat met name processen die betrekking hebben op het sociaal domein, het belastingproces, burgerzaken, verkeersregelsystemen en de algemene bedrijfsvoering een verhoogd risico op cyberdreigingen kennen. Concreet betekent dit dat onder andere de grote applicaties in het sociaal domein, zoals Suite4SD en Zorgned, maar ook belastingapplicaties zoals Gouw en Key2Belastingen, en bedrijfsvoeringsapplicaties zoals die voor financiële en personele administratie, actief moeten worden meegenomen in de risico-inventarisatie en de 93 beveiligingsmaatregelen uit de BIO2 die als normenkader dient voor de zorgplicht. Dit vraagt om structureel toezicht, regelmatige audits en een helder actieplan om kwetsbaarheden te verkleinen en incidenten adequaat op te vangen.

Reactie VNG

In een recente publicatie benadrukt de VNG de impact van de Cyberbeveiligingswet op gemeenten en hun samenwerkingsverbanden. De VNG roept op tot een actieve voorbereiding en adviseert gemeenten en gemeenschappelijke regelingen om hun huidige informatiebeveiligingsmaatregelen te toetsen aan de nieuwe wettelijke verplichtingen. De volledige reactie van de VNG is te lezen via de volgende link: VNG: Gevolgen Cyberbeveiligingswet voor gemeenten.

Overige aangelegenheden

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Toezicht en Sancties

De gemeenteraad heeft een toezichthoudende rol bij de naleving van de Cyberbeveiligingswet, terwijl de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) toezicht houdt op de naleving door de gehele overheid. Dit betekent dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen moeten zorgen voor een transparant en aantoonbaar beveiligingsbeleid. Bij inbreuken op de zorgplicht en meldplicht kunnen er aanzienlijke sancties volgen. Bestuurlijke boetes kunnen oplopen tot € 10 miljoen voor de gemeentelijke organisatie. Daarnaast kunnen bestuurders persoonlijk worden beboet tot een bedrag van € 25.000 indien zij niet voldoen aan de verplichte training op het gebied van informatiebeveiliging en risicomanagement.

Acties voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen

Voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen betekent dit dat:

- De bestaande informatiebeveiligingsmaatregelen kritisch moeten worden beoordeeld en waar nodig aangescherpt.
- Er structureel aandacht moet zijn voor risicomanagement en incidentrespons.
- Samenwerking met de IBD en gemeenten essentieel is om aan de zorgplicht te voldoen.
- Rapportageverplichtingen en escalatieprocedures helder moeten zijn, zodat incidenten tijdig worden gemeld en afgehandeld.
- Te werken volgens de Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2 (BIO2), die als leidraad dient voor informatiebeveiliging binnen overheidsorganisaties.
- Gebruik te maken van een Informatie Security Management Systeem (ISMS) om risico's gestructureerd te beheersen en incidenten adequaat af te handelen.
- Bewustwording en training voor bestuurders en medewerkers te stimuleren, zodat zij voldoen aan de eisen van de wet en hun verantwoordelijkheid begrijpen.

Door deze maatregelen tijdig te implementeren, kunnen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen hun rol als betrouwbare uitvoeringsorganisatie blijven waarborgen en voldoen aan de eisen van de Cyberbeveiligingswet.

Aanpassing BADO

Dit is het tweede jaar van het rechtmatigheidsoordeel. Inmiddels zijn de kaders verder uitgewerkt en is ook het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) aangepast aan de nieuwe situatie. Bij de aanpassing van het BADO heeft het Rijk zowel de materialiteitsbepaling voor de accountantscontrole als de verantwoordingsgrens voor het rechtmatigheidsoordeel aangepast. Beiden zijn gesteld op 2% van de totale lasten voor alle afwijkingen. Tot en met het boekjaar 2024 waren deze grenzen 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden c.q. onduidelijkheden, beiden genomen op basis van de totale lasten plus toevoegingen aan de reserves. Hoe deze wijziging uitpakt is voor iedere organisatie anders. In ieder geval vereist de aanpassing dat u (opnieuw) de financiële verordening moet aanpassen.

Eshuis

Bijlagen

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bijlage 1a: Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen boven onze grens van acceptabele afwijkingen ten grote van €110.000 en de rapportagedrempel van de raad ten grote €50.000.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen	Jaarrekeningpost	Resultatenrekening		Balans	
		Debet	Credit	Debet	Credit
Geactiveerde voorbereidingskosten windturbines Lorenz	Materiële vaste activa	€ 553.000			€ 553.000
Geprojecteerde afwijking a.g.v. geconstateerde afwijkingen in de bel-brief methode rondom prestatielevering WMO en Jeugd bestedingen.	Uiteenzettingen			€ 136.310	
	3.4.1 Sociale uitkeringen in natura		€ 136.310		

Bijlage 1b: Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van onzekerheden in de controle boven de rapportagedrempel van € 110.000.

Gecorrigeerde controleverschillen	Jaarrekeningpost	Resultatenrekening		Balans	
		Debet	Credit	Debet	Credit

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bijlage 1c: In de controle opgenomen aanpassingen

De onderstaande tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde afwijkingen boven de rapportagedrempel van € 110.000.

Gecorrigeerde controleverschillen	Jaarrekeningpost	Overzicht van baten en lasten		Balans	
		Debet	Credit	Debet	Credit
De overlopende post van de SPUK Sport (H4) is te hoog opgenomen (PV)	Vooruit ontvangen bedragen			€ 873.814	
	Nog te betalen				€ 873.814
Er heeft in het boekjaar 2024 een dubbele winstboeking plaatsgevonden.	Resultaat	€ 1.455.599			
	Grondexploitatie		€ 1.455.599		
Totalen correcties	€2.329.413				

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bijlage 1d: In de controle opgenomen aanpassingen rechtmatigheidsverantwoording

De onderstaande tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde afwijkingen boven de rapportagedrempel van € 50.000.

Gecorrigeerde controleverschillen	Criterium	Rechtmatigheidsverantwoording
		Bruto
Totalen correcties		**€**

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bijlage 1e: Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van díe onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Aard van de gecorrigeerde controleverschillen	Getrouwheid
Borgstelling Stichting UWOON wordt gepresenteerd voor 149.587.000. Bedrag is echter 149.857.000. Hiernaast dienen de kosten te worden gespecifieerd. (PV)	N.v.t.

Bijlage 1f: Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen. Per regeling wordt in een tabel aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting fout/onzekerheid
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
BZK C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid			
OCW D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten			
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
OCW D11	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie			
OCW D12	Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020–2024			
OCW D12A	Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020–2024			
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen			
IenW23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai			
IenW E111	Regeling stimulering schoon en emissieloos bouwen voor medeoverheden			
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			
IenW E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): **Goedkeurend**

Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: **Goedkeurend**

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bijlage 1f: Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen. Per regeling wordt in een tabel aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting fout/onzekerheid
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet – gemeentedeel 2016			
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) – gemeentedeel 2016			
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)			
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022			
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel			
SZW G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente			
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
VWS H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning			
VWS H30	Specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026			
VWS H35B	Specifieke uitkering IZA 2023 - 2026			
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls			
VRO J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen			
VRO J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): **Goedkeurend**

Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: **Goedkeurend**

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Rechtmatigheid
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bijlage 1f: Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen. Per regeling wordt in een tabel aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting fout/onzekerheid
VRO J55	Aanpak energiearmoede			
VRO J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen			
VRO J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties			
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): **Goedkeurend**

Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: **Goedkeurend**

Bijlage 2: Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Harderwijk

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Eshuis ingebed.

Ons zijn geen relaties bekend tussen Eshuis Registeraccountants B.V. en haar zuster- en of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Eshuis beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico’s ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Eshuis.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze partners en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.